

Muistio

10.4.2025

EU/353/2025
EU/353/2025-VNK-7

Asiantuntijalausunto eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle Valtioneuvoston selvityksestä Komission vuoden 2025 työohjelmasta (E 7/2025 vp)

Asia: E 7/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission vuoden 2025 työohjelma; Suomen ennakko-vaikuttamisen painopisteet. Valiokunta pyytää lausuntoanne siitä, miten Suomen avaintavoitteet ja TuV:n lausunnossa (TuVL 1/2024 vp— E 58/2023 vp) korostamat näkökulmat toteutuvat komission vuoden 2025 työohjelmassa.

Lausunto

Suomen pääprioriteetit EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan ovat Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantaminen ja puhtaan siirtymän sekä biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistäminen. (E58/2023 vp)

Valtioneuvosto vaikutti kevään 2024 aikana kaikilla tasoilla (poliittinen, virkajohto, asiantuntijat), jotta nämä pääprioriteetit sisältyisivät mahdollisimman kattavasti unionin strategiseen ohjelmaan ja tulevan komission työohjelmaan.

Eurooppa-neuvosto kesäkuussa 2024 hyväksymän unionin strategisen ohjelman painopisteet ovat Vapaa ja demokraattinen Eurooppa; Vahva ja turvallinen Eurooppa; Vauras ja kilpailukykyinen Eurooppa.

Komission työohjelma pohjautuu unionin strategiseen ohjelmaan ja rakentuu puheenjohtaja von der Leyenin poliittisten suuntaviivojen seitsemän painopisteen varaan:

- 1) Uusi suunnitelma Euroopan kestävä vaurauden ja kilpailukyvyn varmistamiseksi;
- 2) Euroopan puolustuksen ja turvallisuuden uusi aikakausi;
- 3) Ihmisten tukeminen ja yhteiskuntiemme ja sosiaalisen mallimme vahvistaminen;
- 4) Elämänlaadun turvaaminen: Elintarviketurva, vesi ja luonto;
- 5) Demokratian suojeleminen ja arvojemme vaaliminen;
- 6) Globaali Eurooppa: Vaikutusvaltaa ja kumppanuuksia ja
- 7) Tuloksiin yhdessä ja unioni valmiiksi tulevaisuuteen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvoston kanslia

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

0295 16001
+358 295 16001

Faksi
Fax
Fax

09 1602 2165
+358 9 1602 2165

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vnk@gov.fi

Sekä unionin strategisen ohjelman että komission työohjelman sisällön voidaan arvioida vastaavan hyvin Suomen yllä mainittuja pääprioriteetteja tälle EU-vaalikaudelle. Työohjelma linjaa toimintaympäristön muutosanalyysiin perustuen askeleita kohti vahvaa ja yhtenäistä Eurooppaa, mikä on myös Suomen avaintavoitteiden mukaista. Suomelle keskeiset eurooppalaisiin arvoihin liittyvät oikeusvaltiokysymykset ja demokratian suojeleminen ovat myös yksi työohjelman painopisteistä. Myös tasa-arvon edistäminen sisältyy työohjelmaan.

Komission työohjelman mukaan Euroopan kilpailukykyyn parantaminen on komission tärkein prioriteetti. Tämän painopisteen aloitteet käsittelevät mm. liiketoiminnan helpottamista, vahvemmin kiertotalouteen perustuvaa ja häiriönsietokykyisempää taloutta, tuottavuuden lisäämistä digitalisaation avulla sekä tekoälyä ja biotaloutta. Aloitteisiin sisältyvät mm. tiedonanto kilpailukykykompassista, tuleva puhtaan teollisuuden ohjelma ja sisämarkkinastrategia sekä tiedonanto säästämis- ja investointiunionista.

Komission työohjelman mukaan vähähiilistymisen, kestävyys ja kilpailukyky ytimessä on aloite puhtaan teollisuuden ohjelmaksi. Siihen sisältyvän uudistettavan valtiontukipuitteen tarkoituksena on mm. vahvistaa teollisuuden vähähiilistymistä. Helmikuussa julkaistun Puhtaan teollisuuden ohjelman mukaan uusi valtiontukikehys edistää valtiontukisääntöjen yksinkertaistamista vaarantamatta tasapuolisia toimintaedellytyksiä.

Komission työohjelman mukaan menestyvän digitaalisen talouden tärkein edellytys on luotettava, korkean kapasiteetin digitaalinen infrastruktuuri. Tähän liittyen komission tarkoituksena on antaa paketti aloitteita mm. digitaalisten verkkojen, tekoälyn ja kvanttiteknologian osalta. Näiden osalta komissio toteaa tärkeää olevan strategisten intressien ja autonomian turvaamisen sekä haitallisten riippuvuuksien vähentämisen. Tämän voi katsoa olevan samansuuntainen Suomen avaintavoitteiden kanssa, joiden mukaan EU:n digitaalinen johtajuus edellyttää investointeja erityisesti murrosteknologiaan, kuten tekoälyratkaisut, suurteho- ja kvanttilaskenta, siruteknologia sekä 6G.

Työohjelman toinen painopiste on Euroopan puolustus ja turvallisuus. Euroopan kriisivarautumista ja puolustusvalmiutta on työohjelman mukaan välttämätöntä vahvistaa kiireellisesti. Komission mukaan aidon EU:n puolustusunionin rakentaminen sekä tiivis yhteistyö Naton kanssa ovat keskeisiä elementtejä. Ensimmäisen vuosineljänneksen aikana komission on antanut mm. valkoisen kirjan Euroopan puolustuksen tulevaisuudesta, EU:n varautumisunionistrategian, kriittisten lääkeaineiden asetuksen ja sisäisen turvallisuuden strategian.

Valtioneuvosto on valinnut yhdeksi EU-ennakkovaikuttamisen pääprioriteetiksi Euroopan kokonaisturvallisuuden painottuen puolustukseen, ulkorajojen turvaamiseen ja yleiseen varautumiseen. Eurooppalaista kokonaisturvallisuusajattelua tulee edistää mm. suomalaisen kokonaisturvallisuuden mallin periaatteita hyödyntäen. Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Suomi korostaa EU:n ja Yhdysvaltojen sekä muiden keskeisten kumppaneiden yhteistyösuhteiden merkitystä.

Komission työohjelman kolmannen painopisteen keskiössä on eurooppalaisen yhteiskuntajärjestelmän turvaaminen sosiaalista oikeudenmukaisuutta vahvistamalla. Tähän painopisteeseen komissio on sisällyttänyt mm. osaamisunionia koskevan aloitteen, jonka tarkoituksena on vastata nopeiden toimintaympäristömuutosten aiheuttamiin uusiin osaamistarpeisiin mm. korkealaatuisen koulutuksen avulla.